

МАЛКЪАР ХАЛКЪНЫ ЖАНГЫРЫУУНУ КЮНОНЕ

Кертиликни, тюзлюкню жарыгы

Бизни халкыга теири жарыгы тийди: тузакъдан – ыспасызлыкъдан, учулукъдан – къутулганына аны хар инсаны адамлыкъ даражасы жагъдан къайтханына къуунадыла. Кеп жылланы ичинде къыргыз, къазах тилле, ол халкыны культулары, адеттери, терелери миллетбизни къынына терен сингендиле. Аны себепли адамларыбыз кеси тилине, культурасына къыйналып юйрендиле.

Къаллай сейирлик жерлерибизден айрылып жашаган эдик биз. Шаудан суула, суху саркъыулары музыка таууша ушаган черекле, бийик таула, аланы этеклеринде къалын нарат, чынар агъачла, – чум, къасмакъ, алма, кертеме, тюртю, наныхъ, назы, чертлюк... терекле, тауушлукъ жайлыкъла, къышлыкъла, бай тирлики сабанла...

Угъай, къуру къуунакъ этип да турмайдыла тауула, тау ауула. Жилла, сыйыт да аз туйюлдуле. Топ болган элени, кепчончоклюкден къайтмай къалгъанланы жилуларын этдиле. Ала жакъ башында туз жерлеге къайта башлагъан къанатлыладан окъуна кепчончоклюкде къалган адамларындан хапар билерге сыйенча керюнедиле. Алай оюлган юйле, табиятгъат да ахшы умтусуз а туйюлдуле: халкъ уруша кетген адамлары бюгюн да алларына къарай жашагъан ади аланы ишлери. Кепчончоклюкден къайтхалла да жыллайды, мурса бахсан тыпыр ташларыны ислерине сюелип, – ёлгенлерин, къчан эсе да бирде бу журтланы ишлеген апаларын, аталарын эслерине туюшоруп. – Жилгыз! Тауушугъуны чыгарып жылгыз! – дей эдиле бирде. – Алайсыз кие турган жорекге сериюнлюк келмейди. – Керемсиз, Къая къызы да бизге

къошулуп жыллайды, – дей эдиле башкала. – Тюз этеди Къая къызы. Алай эсе, жерибзде макъан таууш эшитилликди – къууанчыбызны, бушууубузну да макъамы.

– Эяй-таланган! Алай жараймыды?! Тамамды эндиге дери жилгъаныбыз. Белни къаты къысыгъыз, – журтубузну аягъы юсюне салайыкъ, колхозларыбызны, совхозларыбызны къурайыкъ! Сабийлени школлагъа, башха окъуу юйлеге, фахмулларны театргъа, тойчу къууулагъа атландырайыкъ! Жерибизни бийиклигинден битеу дунягъа хапар айттайыкъ. Биз Мечиланы Къазим, Отарланы Омар, Къууиланы Къайсын, Гуртуланы Берт, Этезланы Омар, Шахмырзаланы

Саид, Залиханланы Жанакъайыт, Шауаланы Миналидан, Улбашланы Мугтай, Отарланы Керим, Хутуиланы Ханакъайыт, Делпуланы Хаким... кибик адамларыбыз болгъанларын унутмайыкъ.

– Ол къырандышыбыз тюз айтды. Жиллауны, келсюнлюкню жашауубуздан керик къыстайыкъ!

– Бириликде – тирлик, хурметли жамауат!

...1957 жылны май айыны ахыр кюнде-ринде эллилерим айтхан ол сёзле бюгюн да къулагъа эшитилгенлей турдыла. Эсли сёзде къалай уллу кюч барды!

ШАУАЛАНЫ Хасан,
жазыучу.

Сыйлы дата

Уруна, айный, окъуулу, адепли инсанланы ёсдюре, алгъа таукел атлайбыз

Малквар халкыны къыралдыкъ къайтарылган кюнню байрам республика бийик 29-чю кере белгилейди. Ол 1944 жылда КъМР-ни Президентни В.М.Кокону Указы бла тохташдырылгъанды. Ол жылны 28 мартында республиканы Баш Советини онуу бла Къабарты АССР Къабарты-Малквар АССР-ге торландирилгенди. Ма андан бери ол республиканы миллет байрамна саналып келеди.

Миллетибиз туугъан таларына, от жагъаларына, журтларына къайтхаллы уа 61 жыл болгъанды. Таууланы онючыллыкъ сюргюнден къутулгъанларыны къу-

уанчы айтып болмазча уллу эди. Алай бузулган элени, оюлгъан юйелени жангъдан аягъы юсюне сюер ючюн уллу къыйын салыргъа тошгенди. Орунларына жангылары ишленгенни кеп жылла озарла деп, кепле алай сунгандыла. Болсада миллетибиз хар не жаны бла да терк айныгъан.

Анга уа республикада торлю-торлю къулукълада ишлеген адамларыбыз уллу къыйын салгъандыла. КПСС-ни Къабарты-Малквар обкомуну биринчи секретары Тимбора Мальбахов, КПСС-ни Къабарты-Малквар обкомуну секретары, Правительствоу

Председателини орунбасары Хутуиланы Ханакъайыт, КПСС-ни Къабарты-Малквар обкомуну секретары Къулбайланы Мухажир, КъМАССР-ни Баш Советини Президиумуну Председатели Уналаны Чомай, КъМАССР-ни Министрлерини Советинде кенюп келгенлени ишлери жаны бла белюмню таматасы Батчаланы Исмайл эм кеп башха тауулагъа мюлке къууругъа, журтла сюерге къурулуш материалла, ёнюк ахча да мажаргъандыла, артада аны бир кесегин да кетергендиле. Хутуиланы Ханакъайыт, 1958 жылда партияны Къабарты-Малквар обкомуну плену-

мунда сёлеше: «Кеп да бармай тауулааны араларындан атлары айтылган къырал къулукъчула, инженерле, врачла, жазуучула, композиторла, артистле, агрономла, зоотехникле, алимле да чыгъарла...», – деген эди да, аны ол сёлери толгъандыла. Онда бла къызыларыбыз бла жашларыбыз Москвагъа, Ленинградка эмда башха уллу шахарлагъа окъургъа бардыла. 1957 жылда республикалы драма театрада малквар труппа къуурулды. Малквар тилде жангъдан газет басмаланып башланды – «Коммунизмге жол».

Ахыры 2-чи бетдеди.

РЕЙТИНГ

Республикабыз – алчы субъектлени санында

Россей Федерацияны Экономиканы айтыу министрствосу Кеп функциялы араланы (МФЛ) ишлерин тал къуруу жаны бла рейтинг жарашдыргъанды. Анда айтылгъанча, Къабарты-Малквар Республикасы алчы регионланы санына киреди.

Бу рейтингде РФ-ни Президентини 2012 жылда 7 майдан 601 номерли буйургуну толтуруу жаны бла регион ачыкълаа къалай къармашанлары ачыкълаа эмда аланы ишине комплекс халда багъа бери-

леди. Башында белгиленгенчи, бизни республика, озган жылны тертючю кварталаны эселерине кере, алчыланы санына тошгенди. Бюгонюкюкде бизде онки МФЦ ишлейди. Былтыр алада 610 минг къырал эмда муниципал жумуш тамамланганды. Бийылгъы жыл башланганы бер уа аланы саны жюз мингден атыгъанды.

КъМР-ни Башчысыны эм
Правительствоуну
пресс-службасы.

Тилеклеге кере

Кемеровога ачыу бла байламлы Малквар халкыны жангырыууну кюнню белгилеу 30 мартдан 27-28 апрельге кечюрюлгенди

Кемеровога болган жарсылу ишле бла байламлы бушу ондан ары барык болсанлары керюнеткендиле. Анда сатуу-алуу арада от туюшп, кеп саида халкъ жоюлгъанды, аланы асласы себепиле.

Бу къыйынчыкъ жуукъларын тас эткеликте КъМР-ни Башчысы Юрий Кокос да къайгы сёз бергенди.

КъМР-ни Башчысыны эм
Правительствоуну
пресс-службасы.

М.АДИЛОВА.

Конгресс

Самоуправление органланы кючлендириууну, алада демократияны вегитиууну юсюнден баргъангы сёз

Бу кюнде Францияда Страсбургда Европа Советни Жер-жерли эм регион власть органланы конгрессини 34-чю пленар жыйлыуу бардырылгъанды. Россей Федерацияны къуурумда аны ишине КъМР-ни Парламентини спикери Татьяна Егорова да къатышханды. Эсигизге салайыкъ, аны делегациягъа къошууну юсюнден 217-рп номерли буйрукъга РФ-ни Президенти Владимир Путин 2016 жылда 21 июлда къол салгъан эди.

Сессияда жер-жерли эм регион органлагъа башчылыкъ этгенде адамланы эркинликлерин жалчтыууну мадарлары созюлгендиле. Ол санда тийреле политика, референдумнуу бардырыуу, Европада миграцияны тамамлагъанда жер-жерли органланы магъанасы эм башха соруулагъа къаралгъанды. Европа Советни бир-бир къыралларында, ол санда Латвияда, Молдовада, Грузияда жер-жерли эм реги-

он органлада демократияны болуму бла байламлы документле къабыл керюлгендиле да белгиленгенди.

Жыйынлада Европа Советни генеральны секретары Т.Яглана, ПАСС-ни башчысы М.Николетти, ЕС-ни регионла комитетини таматасы К.-Х. Ламберт, Европа Советде Министрлени комитетинде Данияны къауууну келечиси да сёлешгендиле.

Европа Советни Жер-жерли

эм регион власть органланы конгресси битеуевропалы политика ассамблея болгъанын айтырчанды. Анга ЕС-ни 47 къыралыны келечилери къатышхандыла. Конгресс кенгешде айтылган органла да демократияны синдирип, самоуправланыны кючлер мурад бла къуууланганды.

КъМР-ни Парламентини
пресс-службасы.

Хурметлеу

Сюймеклик бла эсгергендиле, бийик багъа бичгендиле

Геурге кюн Нальчикде Ленин аты проеспекте РФ-ни, КъМР-ни да искусстволарыны сыйлы къулукъчусу Боташланы Жарахматны жашы Исса жашагъан 18-чи номерли юйню къабаргъасына аны аты жазылган эсгертим къыска салынганды. Анга жораланган митингни Атталаны Азвор ачханды. Ол поэти, драматургну жашау эм чыгъармачылыкъ жолуну юсюнден тынгылы хапарлагъанды. Исса Жарахматны отуз жылгъа жуукълу Султлау искусстволарны музейини таматасы болуп

генде туюбешилерини юсюнден билдиргенди. Назмучу Мусукаланы Сакинат бир эллисини ата юйюнден, сабийлигинден, шубхларындан, чыгъармачылыкъ тагылары къалай башланганыларын да бир къаууи эсгертим къыска салынганды. Анга театрада ишлегенде, бизни тауу жашлагъа, къылагъа да искусствого жол ачаргъа болушуп турганын да белгилегенди.

Бу ишчи юсю бла бери Къарачидан Боташланы тукмууну жашлары келгендиле. Тукму тамата Сюлемен, былай ишле келлик телюлеге керек бол-

турганын, анга къалай сый берилгени да белгилегенди.

Къалам къарындашларын алайда поэтле, жазуучула да эсгергендиле. КъМР-ни халкъ поэти, КъМР-ни культу-расыны сыйлы къулукъчусу Гуртуланы Салих драматургну халкына этген жумушларыны, ишини, адамлыкъыны юсюнден айтханды. КъМР-ни культурасыны сыйлы къулукъчусу, поэт Моттайланы Светлана уа аны биринчи кере Фрунзиде кергенни, тер-сую ансамблене журиуп тургъанын, концертлерин эсгергенди, китап басмада ишле-

гъанларын чертип, жыйылган халкыга, бу жумушуну башлагъан Боташланы Расулгъа да жорек ырызыйгъын билдиргенди. «Республика – общее дело» аты регион жамауат къымылдууну председатели Хаджимурат Хакушев аты айтылган драматургну позициясы юсю бла тамыгъанын, бу ишине да къолгъа алай бла алгъанын айтып, аны кеси сюйген назмузун окъуягъанды.

Боташланы Ибрагимини жашы Хусей, аты къыска Исса, жарык, ачыкъ, кимге да болушургъа излеген кички аллай адамгъа туюбегенин айтхан-

ды. Ол да, «Ригомедия» араны директору, «Союз молодёжных объединений КБР» биригиуну председатели Боташланы Хакимини жашы Расул да, поэти къарындашыну туудугъу, аланы къыска жуукъларына сый берип, заманларын, къаруларын да къысганмай, бери келгенлеге къыс этгендиле.

Мемориал къынганы Боташланы Азнаур бла Тилланы Фердуус ачхандыла. Алыгъа голле салгъандыла.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат,
Суратланы ТОЛГУУРЛАНЫ
Камал алгъанды.

Эплюнок

Сабанчыла урлукъ себиуге хазырланадыла

Бу кюнде Бахсан районода, республиканы бирси жерлеринде, сабанлагъа урлукъ себергез ил мюлк техниканы хазырлайдыла, деп билдирдиле муниципалитетини пресс-службасындан.

Жер, сорюлюп, хазырды, урлукъла эм семиртгиле да сатып алынгандыла. Районун эл мюлк, сатуу-алуу эм жер бла байламлы халла жаны бла управлениысында билдиргенчи, бийыл сабанлагъа 34 минг гектардан аслам белюнгенди. Ол санда мирзёу бла къудору – 29,1,

картоф бла башха такта кегетле – 3050, мал ашыккъла – 758 эм башха битимле 1540 гектарда ёсдюрюлюкюкюле.

Бизни кюрр.

Уруна, айный, окъуулу, адепли инсанланы ёсдюре, алгъа таукел атлайбыз

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.
Миллет культураны бла искусствону айнтыууга, уста кадрла хазырлаууга улуу магтана берилгенди. Россияны халк артистлери Улбашланы Мухта, Кочюккланы Магомед, Къулбайланы Людмила, Россияны сыйлы артистлери Барабайланы Исмайл, Жанатайланы Исмайл, Таукелланы Галина, Ахматланы Зейтун, Юсюпланы Хамит, Бапыналаны Зариф, закый жазуучуларыбыз Гуртулланы Берт, Отарланы Керим, Шахмарзаланы Саид, СССР-ни бля РСФСР-ни Ленини эмда Кырпал саугъуларыны лауреатлары Къулилланы Къасым бля Умаккулланы Танзила эмда кёп башхала халкыны тарыхында къалдыкчыды. «Балкария» къырал телсеу ансамблини аты республикадан тышында да айтылады. 1980 жылда шартлагъа кёре халкыны хар бирине жетген бийик билимди специалистлени саны бля биз СССР-де биринчи жерден биринде эдик. Таууланы араларында иммуланы докторлары жюзден аслам боладыла, иммуланы кандидатлары 400 чаклы бирдиле. Алимлени араларында РАН-ны академиклери Энейланы Тимурну, Залиханланы Михаилни, РАН-ны член-корреспонденти Беккилланы Азретни атлары кенг белгилди.

Миллетибизни сайлама жашлары, къызлары къазуатда, урунда болса да, кишилери, жигерлиери, адамлыклары, адепликери, тизгинликлери бля да атарын айтырдыгандыла, халкъыга мактау келтиргенди. Айтылкъ лётчик Байсоптанланы Алим саулш Шимал Кавказда биринчи болуп алганды Совет Союзну Жигити деген сыйлы атны. Уммайланы Му- хажир да кесини ёттироюлу бля юлю эди. Анга Совет Союзну Жигити деген ат ол ёггенден сора аталганды.

Мамыр урунуда да бизни адамларыбыз жигерликлерин, чыдамлыкларын кёргозгенди. Келеметланы Шохайылха Алтын Жулдуз 1948 жылда халкъыбыз кёчгюнчюлюк азабын сыйны турган заманда окуна берилген эди. Социалист Урунуу Жигити Жангузаланы Ибрагим а Къазахстанда белгиле «Ижевск» молкте кёл жылланы башчылык этгенди. Дагыда Залиханланы Михаил, Аттоланы Салик, Чыгырланы Шамкъыз, Молланы Шарарфудин, Ёзденланы Мариям, Уммайланы Фазика, Улбашланы Зулейха, Тетууланы Шаумшудин Жигит деген атха арымай-талмай урунганлары ючюн тийишли болгандыла.

Жашауны барышында халкъыбыз кишилги бля да атын айтыра келеди. Ата журтну къоруулауда, анга бет жарыклы кулпукъ этуу бля атлары саулш къыралгъа белгиле кёпюле. Ол жаны бля генералларыбызны энчи белгилерге тийишлиди. Делпулланы Хаким, Белпайланы Суфиян, Бабаланы Солтан, Зоккланы Валерий, Къарбаланы Харун, Газаланы Сауарбий, Аттоланы Борис, Сарбаланы Светлана, Къулбайланы Руслан, Беккилланы Азрет, Газаланы Даултегерий эм башхала бля да миллетибиз ёктемленди.

Бюгюнжюкде да огурулу да, ишчи да халкъыбыз келге заманга таукел кырап, игилге ийнануу бля жашайды, хурнерлиги, факмусу, жигерлиги бля да республиканы, саулш къыралны да айынулары тийишли юлюш къоша алгъа барады.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Документле

«Къабарты-Малкъар Республиканы 2017 жылда законла чыгаруу жаны бля иши не халда болганыны юсонден»: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини докладны юсонден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2017 жылда законла чыгаруу жаны бля иши не халда болганыны юсонден докладны электрон тюрлюсюн «Интернет» информация-телекоммуникация сетде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини докладны къабил кёрюрге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели
Нальчик шахар, 2018 жыл 20 март, №850-П-П
Т.ГОРОВА

Жан адыруу

Кузбасда болгъан къыйынлыкъ барыбызны да улуу бушууга къалдырганды

Бирси кюн Нальчикке 400-жыллыкъ атлы майдада адамла асыры кенден тырнэкъ басар жер жокъ эди. Аланы араларында КъМР-ни Парламентини депутатлары, министрстволаны, ведомстволаны, жамаут организацияланы келечилери, шахарчыла эмда курортда солгунда кыонакларыбыз, культурада ишлегенле, усталары бля школчула, ата-аналары бля сабиле да бар эдиле.

Халкыны кёлпогоне да къармай, билденни шошлукъ билеп, улуу, гиче да бушуга батпыдыла. Аланы барыны да

Майдыла, башхалары жерге саргышлы къарайдыла. Бир бетге тобесеула: «Быллай къыйынлыкны Аллах кишиге да сынатмасын!» дейдиле.

Бир къауум жаш адам, майдада горен туруп, Къулилланы Къасымны «Сабиле бир заманда да ёлмесинле» деген назмуусун айтадыла. Гиче къызыкчыла бля жашчыкыла, гинжилери, башха жумушкъ илпалары да келтирип, кеси къолчулары бля тап орнатыркъа кюрешедиле.

Онегиз саргъат болгъанлай а, кёкге дуня бля бир акъ шарны учурдыла. Аланы бирлерини баучукъларында «Кемерово, биз сизниблябыз» деген жазуулары бардыла. Ол саргъатда машиналаны шоферлары сигналдын басып, майдада улуу тауш эшитилди.

Ол кюн алайгъа келген ре- деген жазууну ишлеп жандырадыла. Башха жаш адамла уа къолларында «Кемерово, биз сизниблябыз» деген жазуулары тутпудула.

Майдагана адамла эрттенкден окуна келип башлаган эдиле. Тюшон сора уа ала бютюнда кёл болгъандыла. Тийишула угъай, эр кишиле окушна кёз жашларын тьял-

Прокуратура

Жамаут аслам жыйылган тийрелени тинтедиле

КъМР-ни прокуратурасы са тыу-алуу аралда эмда адамла аслам жыйылган жерде къоркунуусулукъ къалай жалчыттылганыны сюзеди, деп билдиргенди бизге ведомстводан.

Биринчиден, халкыны къоркунуусулугу сакуллау жаны бля законла «Ден» арада къалай сакъланганына къаралганды. Тинтуулуге Ростехнадзору, МЧС-ни, УФСБ-ны келечилери да къатышдыла. Аланы кезимеде ачыкланган кемчиликле бля байламлы тийишли эсгертиле этиликдиле. Быллай тинтууле башха аралда да бардырылып, халкыны къоркунуусулугун жалчытуу жаны бля мадарла толтурулукъдула.

Абдуллахпаны Фатима хазырлагъанды.

Ушакны Анатолий ТЕМИРОВ бардыргъанды.

КЕНГЕШ

Къарыуларын бирлешидрип кюрешериклерин айтхандыла

КъМР-де МВД-да бардырылган оператив кенгешке ведомствону ишин къурау соорулагъа къаралганды. Информация араны, УТБЕД-ны, Миграцияны соорулары эм Наркотиклеге къажуу управленини келечилери ишле органла толтургун къырал жумушланы эмда аланы кавестуосун игилендируу жаны бля мадарланы ослеринден айтхандыла. «Динамо» Битеуроссий физиккультура-спорт обществовну КъМР-де регион бёлмюноу башчысыны

Къуллугун толтургун Залим Гадаиев а министрство бля байламлыкъланы ючюлеуноу юсонден билдиргенди.

Жыйылуда созулген соорула бля байламлы тийишли эсгертиле этилгенди. Ич ишле министр полицияны генерал-лейтенанты Игорь Ромашкин бёлмюленни таматаларына аланы толтуруу жаны бля буйрукъла бергенди, деп билдиргенди бизге ведомствону пресс-службасындан.

Бизни корр.

«Ахшы тюрленюуле баямдыла, алай биз бюгюн тындырыллыкъ жумушлагъа энчи эс бурабыз»

Кёл болмай биз, Тырнаууз шахарны администрациясыны башчысы Жапулланы Руслан бля тюрленюу, бюгюнжюкде муниципалитетде тюрленюулен юсонден ушакъ бардыргъанбыз.

Руслан Камалович, адамланы жашауларын игилендируу жаны бля жумуш къалай толтурулады?

Жашау журтла, социал-маданият эм башха объектке энергетика бля толусунай жалчытынадыла. Котельняла, жылытуучу системала къыш кезиуге замандында хазыр этилгенди эмда бир тюрлю чурумсуз ишлейдиле. Кюз артында жашау журтланы бир къауумуну инженер системаларын жангыртханбыз эм юй башларына да ремонт этгенби. Пассажир транспортну ишлеуу эмда башха жумушланы тамамлау да ити жанына тюрлене барады. Бюгюнжюкде бу жаны бля «Эльбурс-Транс» бириги кюрешеди. Аны шахарны ичине эмда эплеге жюрген бля машинасы барды, андан тышында, иели таксиле да ишлейдиле.

Арт заманда сатыу-алуу объектиени санында да къошула барды. Ол санда ара базар да ишин къыстау бардырады. Саулш алып айтханда, шахарчыла ашазыкъ продукцияны, адамгъа биринчи керек эм промышленный товарланы да эркин табарчандыла.

Бегирек да къыйын бёлмюленден биринде - жашау журтла - коммуналь мюкде болум а къалайды?

Анда бюгюнжюкде да бардыла кемчиликле. Суу бля жалчытуучу эмда канализация жумушланы тамамлауучу - «Источник» организация ишин тохтаханды. «Горвода» ООО уа алыкынын жашау журтланы барысын да таза суу бля жалчыталайды. Биз бу жаны бля амал табаргъа кюрешебиз.

Кемчиликлен энгта да бири - ток, газ эм коммунал жумушла ючюн жамаут толусунай телеэнергии. Алай болса, ЖКХ-да предпритияла кеслерин ишлерин тохтадыла деген къоркучу барды. Телуелени жийишну юсонден жер-жерли советни кёл болмай бардырылган сессиясында да айтылган эди. Мындан арысында жамаутка, организацияла бля да болууну аныгытып, ала борчларын замандында эм толусунай жабарча мадар этеге кюреширибиз.

Арт заманда шахар айтбалана баргъаны эсленеди. Бу жаны бля къалай ишле тамаланадыла?

Биринчиден, жолланы халлары ити болурча эс бурабыз. Аны бля бирге

жорукъланы кёргозген белгиле орнатыдыла. Жол юсонде ыла жаңгыртыладыла, жанларында ёген кырдык чалынады, кир-кипчи кетериледи, дагыда чыракъла салынадыла.

Алгъаракъда шахарны свалкасыны тегерегин тазалагъанбыз. Аны хайырындан ол Басхан сууга заран салмазча болганды. Бу юкюлде Эльбурс проспектин жанында ёген тереклени керексиз бутакъларын кесип бошогъанбыз. Жол жанларына жаңгыдан кырдык урлукъ сепгенби, юкюле эмда кече жарытырча омакъ чыракъла да орнатханбыз.

«Жашил шахар» организация тегерекде-башда тазалыкъ, айтбалыкъ болурча аслам мадар этеди. Графикке кёре заманды жыйылган кир-кипчины кетереди. Жуукъ кезимде жаңгы контейнерле да орнатырылганды. Келир заманда уа багушну, къурамына кёре айырып, жарашдырыучу завод ишлер умутубуз барды.

Жылыу келгенлей, предпритияланы, организацияланы таматаларын эм сатыу-алуу объектиени ишлерин да болушдуруп, шахарны орнамларын эм арбаларын айтбаландырылкъбыз. Аны бля бирге муниципал полга бля ремонт этуу да башланчырылды.

Бюгюнжюкде болжалы 2018-2022 жылла бля белгиленген «Шёндюю» шахар тийрени къуруу» муниципал программа жарашдырылганды. Анга кёре, кёл фатарлы юйлени арбаларыны эмда адамла аслам жюрген жерлени быыл къады-

сыларына ремонт этилирге кереклисин жамаут къол кётюрюп сайларыкъды.

- Мен билгенден, Тырнаууз «Гиче шахарланы парклары» деген проекте да къошулганды.

- Хау, биз аны бля байламлы «Солу паркны игилендируу» проектин хазырлагъанбыз. Жер-жерли шахар советни ыразлыгы бля аны дизайны эмда этилик жумушланы тизмеси жарашдырылганды. Бусагъатда подрядчик жети жоэ метр суу быргыла тарханды, тогуз кран да ишлегенди. Кече жарытырча чыпыллары бля жыйырма атлы чыракъ да орнатылганды. Тегерек-баш тап халгъа келтирилгенди, керексиз битимле да кетерилгенди. Спонсорла болушун парда шинтикке да ишлениркидиле.

- Башха бёлмюлене юсонден а не зат айтыргъа боллукъду?

- Шахарда промышленный продукция чыгаргъан «Кабалатипло» предпритие барды. Алай шёндю аны банкот бола турган кезимеде, «Асыл-Суу» чабакъ ферма да ишин башлагъаны алай кёл заман болмагъанлыкыгъа, аны продукциясына сурам игиди. Жуукъ заманда бу предпритияда бир жылгъа элли тонна чабакъ эт эм ючю тоннадан аслам икра чыгарып башларгъа умутлары барды. Келир заманда Тырнауузуноу комбинаты да ишин жаңгыдан башлар деп ышанып сакълайбыз.

Дагыда алгъаракълада спонсорланы аччаларына жаңгы автовокзал ишленгенди. «Кёл фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этуу» деген программаны чеклеринде коммерциялы болмагъан тынгылы ремонт этуу фонд бардырып, Муусуну улуу арада 13-но номерли юйюне башы жаңгыртылганды. Жыйырма бир адамгъа ортакъгъа жер юлюше берилгенди. Юч эмда андан да кёл сабилери болган төрт юйюра а Тотур эм Суу-Къош районлада хазыр инфраструктуралары болган жер юлюше къоллу болгандыла.

Жуукъ заманда «Басхан» спорт комплексе бассейн, «Салукуну юйюн», сабиле ойнарча майдада ишлеге, лифтлени жаңгыртаргъа мурабыз барды. Андан сора да, ичгер сууну тазалагъан объектке тынгылы ремонт этиликки эм башха жумушлагъа да эс бурулукъду. Хар замандача, шахарда билим берюу, саулыкъ сакълау, маданият учурденяла да ишлерин жетишимли бардырадыла.

Ушакны Анатолий ТЕМИРОВ бардыргъанды.

Эски сурат

Ушакъ нёгерге маршал Рокоссовский таулу жашны сайлаганды

Гемуляны Дадашны жашы Магомед кёчюнчюлюкден кыйтайдан сора кесими уруну жолун КЪМАССР-ни теле радиокomiteтинде башлагъан эди. Андан аны 1960-чы жылда аскерге чакъырдыла. Алай бла ол Ковров шахарга аскерге бөлмеге тошеди.

Ол частыа келгенинде, бизге тобешиу кырагандыла. Сора ол манга айланп куулукъ этюу кылай барганыны юсонден, жараткан, жаратмаган затъыб бармады деп сорарды. Мен да аскер куулугубуз аламант барарды деп, жууулаплагъан эдим. Бизге, жаш адамлагда, алай тарыхлы, Улуу Хорламын кел-

Суратда (онг жанында экинчи) Гемуляны Магомед.

тирген адамны кёрген, аны бла ушакъ бардырган бек улуу насып эди. - деп эскерди

бюгюнчюкде Гему улуу Аскерден кыйтайдан сора Магомед радиокomiteте 28

жылыны звукорегиссёр болуп ишленди. ТАЛПАКСАНЛАНЫ Аминат.

ТЮБЕШИУ

Ыразылык, грамотала, сауугъала

Кёп болмай Хасанияны Маданият ююнде Малкыар халкыны кыралыгы кыйтарылган кониге жораланган байрам ёткенди. Эллилени бек алты администратияны башчысы Азаматланы Кыйсын алгышлагъанды. Ол алгъаракълада «Таула тынгылайдыла, алай хар зат да эскеринде» деген конкурс кыралганын, анга 40-дан аслам адам кыатышканын айтып,

Аланы поэти юй бийчиси Къулилланы Элизат бла жашы Ахмат келтиргендерин айтып, алага жорек ыразылыктын билдиргенди.

Андан сора КЪМР-ни курортла эм туризм министрини орунбасары Су-майлан Ахмат, Нальчик шахар ад-министратияны физкультурла эм спорт бөлмюно башчысы Артур Амшоков саянага чыгып, эллилени байрам бла

билдирип, ол спортну айнытууга улуу кыйын салганы, кёп жылыны сабылени юйретип турганы ючюн ыспас этгенди эмда сауугъалагъандыла.

КЪМР-ни Муслимларны дин управленийясы таматасыны орунбасары Мисирланы Хазыр а 16-чы номерли орта шолуны социал педагоглары Гуртуланы Нуржаманга бла Бажиланы Мадинага ёсок келген тёлнюно зат нас иетили, ариу кылыккы юйретиге тийишлю юлюшлерин кыошханлары ючюн бюсюреу кагытла бергенди.

Байрам эсде кыалына болганды. Халакчаланы Кыйсын, Жаникчаланы Эльдар, Башийланы Магомед, Жашу-уланы Башир, Мускуланы Руслан, Жуболаны Джаболат, Жеттеланы Жаннет, Созайланы Нату, дагыда башхала жырлап, телесп, музыкалы инструментлени согупт да эллилени ыразы этгендила.

ХОЛАПАЛНЫ Марзият. Суратланы автор алгъанды.

Олимпиада
Жолунг болсун, Ахмат

Алгъаракъда Нальчикни 9-чу номерли орта шолу-ну онбирини классында окугъан Мускуланы Ах-мат «Иттичи и ултнки» деген жыйырма алтынчи битеруссий телевидение гуманитар олимпиаданы финалына чыккъанды. Энди уа жерлешиб баш сауугъа Москваны халкы-

ла аралы байламлыкъла жаны бла кырал институтуна экзамениси кирирча эриширди.

Олимпиада апрелни биринчи юнлеринде ётерикди. Бюгюнчюкде уа Ахмат Финалга тынгы хазырлана турарды. Бу жол анга «Россейни шахарлары» деген темага кёре сорулага жууулап бериге керек боллукъду.

Бизни корр.

Конкурс
Правону
Кыоруулаучлары

Сюд приставланы федерал службасыны КЪМР-де Управленийясында «Правону жаш кыоруулаучлары» битеруссий конкурсуну биринчи кезиюно эсеплери чыгарылгандыла. Анга кырал куул-

Холаханланы Диана.

дукчулары бла сюд приставлада ишлегенчиси сабылери кыатышкандыла. Гитчелени араларында Холаханланы Дианы «Мен юрист боллукъма», акыбалык болмагъаны араларында уа Мурчаланы Лаураны «Сюд приставланы федерал службасында донорукъ этюу» деген ишлери айырмагыга саналгъандыла.

Бу конкурс жаш тёлгоге усталык сайларга болушу, аны сөзери, анга тыбырча этер, патриот ишде юйретинуо ючюнчюдери мурадта бардырды.

Жаш тёлго

«Ышаныуум угъай, итиниюум а бар эди»

Алгъаракъда В.М. Коков атлы ЭТ молк кырал университетде «Мисс студентство» конкурс бардырганды. Анда хорлагъан онжетижиллыкъ Мускуланы Мадинады. Ол аш-азыкъ продукцияны технологиясы факультетни биринчи курсуда окуйду. Кыз Огъары Малкларда тууганды. Кеси да бюгон бизни ушакъ нёгерибизди.

- Мадина, биринчиден, хорламын бла алгышлайма. Сайлагъан усталыгыны сылтау не бла байламлыкды?

- Сау болугъуз. Мени сайлауама сейр этерча тёлнюдо, мон сайн жашуубама, тоиларыбызда да аш-азыкъ магъаналы жерни алады. Баам, аны ючюн болу, битеру дунияда да аны татыулу эм хайырлы болурча амалларын излейди. Мен да тёлню-тёлню ашарыкыла хазылар гитчелигимден окума сюйемне. Бюгюнд да миллет кулинария бек сейриликди. Ол халкыны жашуу турмушу бла байламлыкды.

- Усталыгын бла байламлы кылай жетишимге жетер мурагын барды?

- Окуууу бошайт, диплому алсам, практика сынаууда да болурга керекди. Ким биледи, ол жаны бла бизне ачарга да болурма. Нек дегенде бизни ишибизде энчи ызы болган кёрге терк урууну кылады. Бусагъатда республикада тынгылы аш хазырлагъан жерлени барыбыз да билебиз.

- Сени оюмуна кёре, кыз тийиштуруга ишми, юйорюмо биринчи жердеди?

- Сөзсюз, юйорден баргалы зат болмазга керекди. Алар мешауда аз тёлню болмакды, тишируу ачча тошоре бисе, да артык тёлнюдо. Аны себепли хар неге да юйренир умутум барды. Сюйген ишми бла кюрешеме десем, юйорюмо да заман табыллыкъма.

- Насыма, юйор ол кылайды?

- Ол мен туугъан юйорюм. Анда манга берилген сюйемлик, кыуач, билеклик, насыйхат сөзле жорегимдедиле. Мен атаманам бла бек жуукъма, ала мени эштеди-ле, мен а аланы. Кыайда болсам да юйорюм бла юйорюме танокъ болгъанды тура.

- Сени студент жашуунг энди башланганды - биринчи курдаса. Конкурс кыатышканын не бла байламлыкды?

- Студент жашауга терк юйоренгенме, аны себепли конкурска барырга-барырга деп асарлы болмагъанды; университетде хар иште да кыатышма. Кесими саянага сюйемне. Хунерими, билгеними да кёргозторге, бюгюнд хант жарашдыруу жаны бла. Ариу жыйрык киип, сахнада модельча барырга да мурагым бар эди. Эришми ахырысы бла да

кыйын кёрюмгенди. Толу ышаныуум угъай, итиниюум а бар эди.

- Окууну тышындын не бла кюрешесе?

- Мен Кы-абаты-Малкларны ариу эл-леринден биринде туугъанма. Огъары Малкларны тамашалыкъ табигъатын юн сайн сезип ёсгенме. Ол кылай кыуачнды кёзге, кёлге да. Ол сейриликни адамланы бары да кёрселе зди деген акъыл бла, сурат алдырма. Аланы жуукъларыма, теллериме сауугъалайма. Жашууну ариулугун тарыхда сакълайды сурат. Аны ючюн бу искусство манга бек жуукъду.

- Мадина, сау бол Биз да санга жангы жетишилме текейбиз.

Ушакъны БАЙСЫПАНЫ Марзият бардырганды. Суратны ХОЛАПАЛНЫ Марзият алганды.

хорлагъанлагъа грамотала, бюсюреу кыатытла да бергенди. Къулилланы Кыйсынны 100-жыллыгына чыгарылыгын киталаны сауугъалаганды.

Хапарлагъа солуулары тыйып тынгылагъандыла

Нальчикни 21-чи номерли орта шолуда Малкыар халкыны жангыруу ючюнне атланган кыуаччы инигер болганды. Аны шахарны администратиясыны культура бөлмюм бла Жабаны Казанок атлы ара Мадина Такуеваны бла Айтшат Кринкова башчылыклары бла кырагъандыла. Ол юн окуучулагъа

илмуланы доктору, КЪМР-ни илмулуну сыилы куулукъчыу Биттирланы Тамара, кыбюучу эм жыры Созайланы Камал, Жабаны Казанок атлы арада жыргъа, телспрге, назму айтырга юйренген жашчыкыла бла кычыкыла да келген эдиле.

Жыйлыла бардырылуучу улуу залда

сынагъан эс да, бюгюлмегенди, культураны, адетин, тёресин, тилин, динин да тас эткенди. Туугъан жерине кыйтайдан сора республиканы айнууна юлюшюн кыошп алга барганды, кёп жаны бла жетишилме жетерге итинде керексиз, анга уа жалам да окуу себеплик этерге боллукъду, дегенди.

Ахырында окуу юйно директору Казакчаланы Магометни кызы Зуухра келгенге ыразылыктын билдиргенди. Тауенланы Галинага энчи ыспас эткенди. Аны биресине келген студентлери малкыар, орус, кыабарты, инглиз тилде Мечиланы Кязими, Къулилланы Кыйсынны, Зумакчулланы Танзиланы назмуларын айтхандыла, аланы сёлерине жазылыгын жырланы жырлагъандыла.

ДАЛПАХЛАНЫ Марзият.

кыонакъга профессор Байчекулланы Нина, РФ-ни сыилы артисткасы Тауенланы Галина, КЪМР-ни культураны сыилы кыуучулукчуу, жазычу, журналист Моттайланы Светлана, филология

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪСТВОСУ

Publication information including contact details for the editorial office, telephone numbers, and address information for the newspaper 'Zaman'.